

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1982 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun sairausvakuutusmaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työnantajan sosiaaliturvamaksuna suoritettava työnantajan kansaneläkemaksu pysytettäväksi saman suuruisena kuin kuluvanakin vuonna. Lapsilisämaksua ei työnantajilta edelleenkään perittäisi vuonna 1982. Aikaisemmin vahvistetun lain mukaisesti työnantajan sairausvakuutusmaksu nousee ensi vuonna kuluvan vuoden tasosta 0,60 prosenttiyksikköä.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksua perittäisiin ensi vuonna edelleen 1 penni veroäyriältä. Myöskään vakuutetun 2 pennin suuruisen kansaneläkevakuutusmaksuun ei ehdoteta tehtäväksi muutosta.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin (613/78) mukaan työnantajan lapsilisämaksu on 2,25 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Työnantajan sosiaaliturvamaksun painottuessa etenkin työvoimavaltaisiin yrityksiin on työnantajan lapsilisämaksua peritty viime vuosina työvoimapolitiittisista syistä pysyvästä tasostaan alennettuna. Alkuvuodesta 1980 maksua ei peritty lainkaan ja sanotun vuoden heinäkuusta lukien saman vuoden loppuun maksun suuruus oli 0,25 prosenttia palkoista (497/80). Vuoden 1981 kahdelta ensimmäiseltä kuukaudelta lapsilisämaksua on peritty 0,25 pro-

senttia palkoista ja loppuvuodelta 1981 lapsilisämaksu on jälleen jätetty perimättä (1087/80).

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (956/72) mukaan työnantajan kansaneläkemaksua peritään työnantajan liiketoiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 prosenttia työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Viime vuosina samoin kuin vuonna 1981 kansaneläkemaksua on kuitenkin peritty sanotusta tasosta 0,375 prosenttiyksiköllä korotettuna.

Sosiaalietuuksien verotusta koskevien säännösten yhteydessä vahvistettiin erikseen työnantajan sairausvakuutusmaksu vuodelle 1982 (479/81). Sen mukaan työnantajan sairausvakuutusmaksua peritään ensi vuonna 2,35 prosenttia palkasta.

Työnantajan sosiaaliturvamaksuilla osaksi rahoitettavissa sairausvakuutus- ja kansaneläkejär-

jestelmissä on vuotta 1982 ja sen jälkeistä aikaa silmällä pitäen tapahtumassa perusteellisia muutoksia. Mainituilla sosiaalietuuksien verotusta koskevilla laeilla (471—479/81 sekä 526 ja 527/81) toteutettiin osittain jo näiden järjestelmien rahoitusta koskevia toimenpiteitä. Eduskunnalle on lisäksi 12 päivänä kesäkuuta 1981 annettu hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain muuttamisesta ja eräksi siihen liitetyiksi laeiksi (HE 98/1981 vp.) Siinä ehdotetaan vuoden 1983 alusta jatkettavaksi vaihteittain kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistusta. Sanotun hallituksen esityksen perusteluissa viitataan muun muassa valtioneuvoston 5 päivänä toukokuuta 1981 eduskunnalle antamaan selontekoon lähiajan talouspolitiikasta. Sen mukaan eläkeuudistus rahoitetaan nostamalla vakuutusmaksuja vuoden 1980 tasosta. Kansaneläkeuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ei työnantajien ja vakuutettujen maksuperusteisiin ole ehdotettu muutoksia.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että myös vuonna 1982 työnantajan kansaneläkemaksu pysytettäisiin entisen suuruisena eli työnantajan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,625, 5,125 tai 5,625 prosenttina palkoista. Työvoimakustannusten hillitsemiseksi ehdotetaan, ettei lapsilisämaksua kannettaisi lainkaan vuodelta 1982.

1.2. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkevakuutusmaksu

Sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentin (742/70) mukaan vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyriältä. Kansaneläkelain (288/57) 5 §:n 1 momentin mukaan vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu on 2 penniä veroäyriältä. Vuotta 1979 edeltäneeltä ajalta mainittujen maksujen suuruus oli kuitenkin vakiintunut sairausvakuutusmaksu 1,50

pennin ja kansaneläkevakuutusmaksu 2,25 pennin tasolle. Sanotusta ajankohdasta lähtien maksut on peritty tästä tasosta alennettuina. Vuosina 1980 ja 1981 sairausvakuutusmaksun suuruus on ollut 1 penni ja kansaneläkevakuutusmaksun 2 penniä veroäyriältä, jolloin maksualennus on painottunut sairausvakuutusmaksun puolelle (1087/80).

Edellä mainituista syistä ehdotetaan, että vakuutetun maksut säilytettäisiin nykyisellä tasollaan. Tähän päästäisiin vahvistamalla sairausvakuutusmaksun suuruudeksi vuonna 1982 1 penni veroäyriältä ja perimällä kansaneläkevakuutusmaksua kansaneläkelain 5 §:n 1 momentin mukaisesti 2 penniä veroäyriältä.

Myös merimiesverotaulukoihin ehdotetaan tehtäväksi vakuutetun sairausvakuutusmaksun vahvistamisesta aiheutuvat tarkistukset.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuilla maksuilla kansaneläkelaitoksen tulot kasvaisivat vuonna 1982 kuluvaan vuoteen verrattuna työnantajien osalta toteutuvan palkkasumman kasvun ja työntekijäin osalta toteutuvan veroäyrimäärän kasvun mukaisesti. Lapsilisämaksun perimättä jättämisestä johtuen valtion tulot sen sijaan supistuisivat vuoden 1981 tasosta noin 50 miljoonalla markalla.

3. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen 1982 ja se ehdotetaan saatettavaksi voimaan vuoden 1982 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1982 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun sairausvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä, mitä 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (956/72), on säädetty työnantajan kansaneläkemaksusta, maksua peritään mainitussa momentissa säädettyjen prosenttien 4,25, 4,75 ja 5,25 asemesta vastaavasti 4,625, 5,125 ja 5,625 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1982 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan lapsilisämaksusta, maksu jätetään perimättä 1 päivästä tammikuuta 1982 saman vuoden joulukuun loppuun.

3 §

Poiketen siitä, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on sanottu maksu 1 penni vakuutetulle vuodelta 1982 toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrättyä veroäyriä.

4 §

Poiketen siitä, mitä 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain 6 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 1 momentissa, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä marraskuuta 1973 annetussa laissa (866/73), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on tämä maksu otettava huomioon vuonna 1982 sovellettavissa merimiesverotaulukoissa laskettuna 1 pennin mukaan veroäyriä. Vastaavasti on kansaneläkelaitokselle suoritettava vuodelta 1982 1,6 prosenttia merimiestulosta kansaneläkevakuutusmaksuna ja 0,8 prosenttia merimiestulosta vakuutetun sairausvakuutusmaksuna. Jos merimiesvero on pienempi kuin 11,2 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero edellä mainitulta ajalta kunnan, kansaneläkelaitoksen ja seurakunnan kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa, kansaneläkelaitokselle 6 osaa ja seurakunnalle 2 osaa. Mikäli merimiesveroon ei sisälly kirkollisveroa ja merimiesvero tällöin on pienempi kuin 10,4 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero kunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa ja kansaneläkelaitokselle 6 osaa.

5 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*

